گفتوگ لگ “یاسمین مازر”* سبارت ب بارودخی ژهاتی ناواست

ل ئرشیفو......

ئامادکردنی: ژ ئحمد و گران عبدوا

پرسیار: ئو هکاران چین ک وایانکرد ئم ئیسلامیزم وک باشترین ئترناتیڤی سیاسی قبوبکرت لاین خکی ژهاتی ناواستو؟

یاسمین: قبوکردنک ب چند هکارکی وون دگتو ، پارت چپ و کخراو سکولارو نوخوازکان زر زیاتر و ب ماویکی دوورودرژتر چوسندراونتو و سرکوتکراون ل لاین دسا تدیکتاترر جربجرکانی وتانی ژهاتی ناوراستو. بااستی زر زیاتر ل ئیسلامیکان بربستیان هاتت بردم ل ابردوودا، جونک ئیسلامیکان همیش توانیویان برداوام بن ل چالاکی سیاسی و فراوانکردنی تی پیوندیکانیان، ئم لگای بیانووی ئاینی و خشاردنویان ل مزگت و لناو حوجرکاندا. دوای ئوش ئیسلامییکان لاین چندین گور بازرگانی دومدو پاپشتیان لکراو، وک کمپانیا مزنکانی نوت ل وتانی کنداو ، ئمش وایکردوو یارمتییکی ئابووری خیای و ل ژمار نهاتوویان لبردستدابت، ب پروپاگندکردن ل کاتی هبژاردنکاندا. سرباری ئمانش ل ابردوودا هز ئیمپریالیستکانی جیهان همیش ب جرک ل جرکان پیوندیان لگ ئیسلامییکاندا هبوو و هوی هشتنوی ئو پیوندییان داو و لکاتی پویستدا ل دژی هز سسیالیست و سکولارکانی ناوچک بکاریان هناون. هروها چونک زربی دیکتاترکانی ژهاتی ناواست وک بن عی و موبارک ک خک زر کی لیان دبوو، وب سکولار یان نیمچ-سکولار ناسرابوون، هنووک زر سانا توانییان خک بو قناعت پ بنن ک ب حساب ئو سکولاریزم و دیموکراسی علمانییکان بپرس ل باوبوونوی

هەژاری و نەداری و نایەکسانی لە ناوچەکەدا. ئیسلامییەکان بە بنبڕکردنی ئەو کێشانەش لە ناو خەڵکدا مژدە و پەیمانی گۆڕاندنەوە دەدەن بە دادپەروەری کۆمەڵایەتی 'ئیسلام'کە بێگومان مژدەیەکی ناڕاست و هەڵەیە. لەلایەکی دیکەوە، دەکرێت ئەم بەرفراوانییەی ئیسلامیزمی ئێستا زۆر زیاتر شیبکەینەوە و تێبگەین، ئەگەر تەماشای گەشەسەندنی سەرمایەداریش بکەین لە ناوچەکەدا و چۆن ئەو دابەشبوونە کۆمەڵایەتییەی دروست کردووە لە نێوان خەڵکی ناوچە شارییەکان و خەڵکی لادێ و شارۆچکەکاندا. ئەوەی دووەم چەوساوەترین، مەبەستم خەڵکی لادێ و شارۆچکەکانە کە لە هەمانکاتدا بەشدارن لە بەرهەمهێنانی سەرمایە، بەو جووتیارانەشەوە کە تازە بوونەتە شاریی و لە ڕەخی شارەکان نیشتەجێن و لە ناو خانووی قوڕ و کەلاوەکاندا لە تەنیشت بینای تازە سەرمایەدارەکانەوە ژیان بەسەر دەبەن. لە ڕاستیدا، ئەمانە زۆر بێبەشترو چەوساوەترن لە چینی کرێکاری شارەکە. هەروەها چونکە شمەکە نوێیەکانی ئەم کۆمەڵگایانەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لەگەڵ گەشەی سەرمایەداریدا هاتوون و تێکڕا ڕۆژئاوایین، دانیشتوانی ئەم چینە هەژارەش کە لە چینی کرێکار هەژارتر و چەوساوەترن ئیرەیی چیانەیەتیان هەیە، ئەمان ئیرەییەکییان لە دڵدایە بەرامبەر ئەو چینە کۆمەڵایەتییەی وڵاتەکەشیان کە بۆتە "ڕۆژئاوایی" بە شمەک و کەلوپەلە نوێکان کە لە بازاڕی سەرمایەی گڵۆباڵی ئەمڕۆوە وەدەست هاتووە. لەم نێوەندەدا و لە بەرامبەر ئەوەی چارەسەر بۆ ئەم ئیرەییە بدۆزنەوە، مزگەوتەکان و هەزرە ئاینییەکان [illegible]کی زۆر شەیتان ئاسا دەگێڕن بەوەی دەبن ئەم هەستە دەگۆڕن بە کینەیەکی توندڕەوانە لە هەموو شمەکێک کە مۆدێرن و شاری و شارستانییە. بزووتنەوە ئیسلامیەکان هەڵدەستن بە بانگەشەی بەدیلی ئیسلامی بۆ ئەو بارودۆخە، واتە گەڕاندنەوە بۆ ١٤ سەدە لەمەوپێش ، کە لە ڕوانگەی ئاینییەوە هەژاران و چەوساوەکان هەلێکی زۆر و چانسێکی زۆرتریان لە دنیای ئێستایان هەیە بەوەی کە بگەنە بەهەشت و لە چەوساندنەوە ڕزگاریان بێت. بە دڵنیاییشەوە لەو وڵاتانەی کە ئیسلام دەسەڵاتی سیاسی تیادا گرتووە وەکو ئێران ، دەرکەوتووە کە فەرمانڕەوایی بە یاسای شەریعە هیچ یەکسانییەک دروست ناکات و بە پێچەوانەوە هەژاری و نەبوونی زیاد دەکەن و جیاوازی نێوان هەژاران و دەوڵەمەندەکانیش زۆر بەرفراوانتر دەبێت. لە ژێر دەسەڵاتی ئیسلامیەکاندا گەندەڵی و هەڵخەڵەتاندنی کۆمەڵگەش زۆرجاران زۆر زیاترە بە بەراورد لەگەڵ ئەو ڕژێمەی پێشتر لە سەر دەسەڵات بووە لەو وڵاتانەدا.

پرسیار: سەندیکا کرێکارییەکان شۆڕشی میسریان بەرپاکرد و ئیخوان

موسلمینیش شەشەکەی بەخەی برد. باشە ئەمە بە ڕوویدا، واقیعیەتی کۆمەڵگەی میسری بوو چەپی ڕەت کردەوە یان کێشی سیاسی لە میسری دوای موبارەک، دەستی ڕۆژئاوای تیا بوو و کە وایکرد هەلومەرجەکان لە قازانجی هاتنەمەیدانی سیاسەتی نوێخوازانە نەبن؟

یاسمین : لە میدیای باوەوە زۆر کەم گوێت لەو هەواڵە دەبێت دەربارەی کرێکارانی میسر و ڕۆڵی بزووتنەوەی کرێکاری میسر، بەڵام ڕاستیشە، بەهۆی نەبوونی ئازادییە سیاسییەکانەوە و ئەو کیشە ئابووریانەی دووچاری وڵاتەکە بەتەوە چینی کرێکاری میسری لە گۆڕەپانی سیاسی میسریدا ڕۆڵێکی دیاری نەبوو، بەڵام ڕاستەوخۆ لەگەڵ ڕووخانی موبارەک لە میسر زنجیرەیەک مانگرتن نمایشی توانایی سیاسی چینی کرێکاری میسریان کرد. لە هەموویان بەناوبانگتر و دیارتر، مانگرتنی گشتی مانگی ٩ ی ساڵی ٢٠١١ بوو، کە بەتەواوەتی حکومەت و ئەنجوومەنی سەربازی میسری ئیفلیج کرد و هەندێک پێیان وایە کە ئەو مانگرتنە، "ڕێگای کردەوە بە کێشمەکێشەکانی مانگی نۆڤەمبەر" لە میسر. بەپێی قسەکانی کەمال عەباس، سەرۆکی سەندیکا کرێکارییەکان و ڕێکخراوی خێرخوازی خزمەتگوزارییە کرێکارییەکان لە میسر، " هەنووکە کەس ناپرسێت ئەرێ ئەوە کێیە ماندەگرێت، لە میسر پرس ئەوەیە کە مانناگرێت؟". مانگی ٤یش شەپۆلێک مانگرتنی بەخۆوە بینی، یەکێک لەوانە مانگرتنەکەی کرێکارانی کۆمپانیای دوورینی (شبین القوم) بوو لە باکوری قاهیرەی پایتەختی میسر ، کە خاوەن و ئیدارەی بەڕێوەبردنی کۆمپانیاکە هێزی سەربازییەکانی بانگهێشتکرد بۆ شکاندنی مانگرتنەکەو بەسەر کرێکارەکاندا دەستدرێژیان کرد تا بەناوییان پێبکەن و هیچی مانگرتنەکەیان پێبشکێنن. سەربازەکان دەیانترساندن بەوەی کە دەستگیریان دەکەن گەر مانگرتنەکەیان کۆتای پێنەهێنن. کرێکارەکانی ئەو کۆمپانیایە بۆ ماوەی ٣٥ ڕۆژ کارگەکەیان داگیرکرد و لەناویدا دانیشتن وەک نارەزایەتی دەربڕین لە دژی فەرمانی دەرکردنیان لە کار. هەر لە هەمان مانگدا شەپۆلی مانگرتنەکان ئەوەندە بەربەلاوبوو کاریگەریان کردە سەر بەڕێوەبردنی کەنالەی سوێس. ئەو شوێنانەی دیکەش کە مانگرتن و ڕێپێوان و دەستهەڵگرتنی جەماوەری کرێکارانی بەخۆوە بینیوە لە ١٢ مانگی ڕابردوودا: کرێکارانی بنکەی گازی شارەوانی ناوچەی دەلتا بوون، فەرمانبەرانی ناو وەزارەتی هاوکاری کۆمەڵایەتی بوون لە شاری خەلکا، فەرمانبەرانی وەزارەتی باج ، فەرمانبەرانی ئیداری لە ئوفیسەکانی وەزارەتی داد، مامۆستایان، کرێکارانی ئاسن و چنین لە ئەسویت هەروەها شۆفێری شەمەندەفەرەکان ، لیستی ناوەکان هەتا بڵێت درێژ دەبێتەوە. هەموو ئەو مانگرتنانەش تەنها لەسەر موچەی

مانگانە و کێشە ئابوورییەکانی دیکە بوون و، حکومەتە نوێیەکەی میسریش بە سەرکردایەتی ئیسلامییەکان هیچ لە توانایدا نییە بتوانێت وەڵام بەو کێشانە بداتەوە و چارەسەریان بکات و ئابووری ئەو وڵاتە بەرزبکاتەوە، بۆیە بەگومانم لەوەی کە ساڵی ٢٠١٢ بەردەوامی ئەو مانگرتنانە بەخۆوە دەبینێت.

پرسیار: گرتنە دەستی دەسەڵاتی سیاسی لەلایەن هێزە ئیسلامییە سیاسییەکانەوە تاچەندە کاریگەریان دەبێت لەسەر مافەکانی ژنان و ئازادییە مەدەنییەکانی خەڵکی ناوچەکە؟

یاسمین: پێمەوایە نابێت ئەو هەڵەیە بکەین کە هەموو ئەحزابە ئیسلامییەکان بەیەکچاو تەماشا بکەین. ئەگەر قسە لە سەر پارتە ئیسلامییەکانی ئیخوان موسلمین و
حزبی نورە لە میسر بێت، ئەوە کاریگەری نەگەتیڤیان دەبێت لەسەر مافی ئازادییەکانی خەڵك بە گشتی و ژنانیش بە تایبەتی. وەلێ لە هەمووی گرنگتر ئەوەیە کە ئەم حیزبانە تادێت بە ئەسپایی بەڵام بە دڵنیاییەوە پەیوەندیان باشتر و توندتر دەبێت لەگەڵ هێزە سەربازییە نێوخۆییەکان و وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا، هەروەکو ئێمە پێشبینیمان کرد، ئەم هێزانە بە پێچەوانەی هەموو داخوازییەکانی شۆڕشەوە ڕەفتار دەکەن و هەنگاو دەنێن. ئاخر ئیخوان موسلمین و حزبی نور بایکۆتی ئەو خۆپیشاندانانەی کۆتایی مانگی ١٢ی پار ساڵیان کرد، کە لە دژی دەسەڵاتی سەربازی لە قاهیرە بەڕێوە دەچوون، تەنانەت یەکێک لە نوێنەری ژنانی حزبی ئازادی و عەدالەت لە دژی ئەو خۆپیشاندانە یەک ملیۆنییەی ژناندا لە دژی دەسەڵاتی سەربازی گوتی ئەو خۆپیشاندەرانە "هێزی دەرەکی" یارمەتی داون و هانی داون خۆپیشاندان بکەن، ئەوان ڕاستەوخۆ پاڵپشتی دەسەڵاتی سەربازییان کرد، بەڵام لەهەمانکاتتدا، بە پێچەوانەی ئەوانەوە، حزبی ئەلوەسەت کە حزبێکی میانڕەوە چووە ناو خۆپیشاندانەکانی گۆڕەپانی تەحریرەوە و ڕاستەوخۆ بەشداری کرد لە خۆپیشاندانەکەدا و پاڵپشتی داواکانی ژنانی میسری کرد. لە ئێران لە ساڵی ١٩٧٩دا، حیزبوڵلا نەک هەر بایکۆتی خۆپیشاندانی ژنانی دەکرد، بەڵکو بەوەوە نەدەوەستان و هێرشیان دەکردە سەر خۆپیشاندانەکان و بە زنجیر دەکەوتنە گیانی ژنان.

پرسیار: باشە ئەمڕۆ زۆرێک پێیان وایە کە ئەمجارەیان ئەمریکا و هێزە سیاسییەکانی وڵاتانی ڕۆژئاوا بە دڵسۆزییەوە سەرقاڵی بەرزڕاگرتنی "دیموکراسی"ین لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، بە بۆچوونی

ئەوە مەژووی ئەمریکاو سەرقاڵ بوونی بە “دیموکراسی” لە مەژووی ناوچەکەدا چیمان پێ دەڵێن؟

یاسمین: ئەمریکا و ڕۆژئاوا بە گشتی پاڵپشتی تەواوەتیان کردووە لە هەموو دیکتاتۆرەکانی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست هەتا دوا ساتی ڕووخانیان. شای ئێران لەلایەن ئەمریکاوە پشتگیری دەکرا هەتاوەکو ئەو ڕۆژەی ئێرانی بەجێهێشت. لە میسریش بەهەمانشێوە، موبارەک هەتاوەکو هەفتەیەک بەر لە ڕووخانی لەلایەن ئەمریکاوە پشتگیری لێدەکرا، ئەو کاتەش کە ڕووخێندرا، ئەمریکا تەئکیدی لەوە دەکردەوە کە پاڵپشتی خۆی لە موبارەک کەمناکاتەوە هەتاوەکو یارمەتی کرد هێزە سەربازییەکان و ئەفسەرە باڵاکانی هەمان دەسەڵات دەسەڵاتی سیاسی بگرنە دەست لە میسر، ئەو دەسەڵاتەی هەنووکە زۆرینەی میسرییەکان ڕکیان لێ دەبێتەوە. ئەمریکا و ڕۆژئاوا تەنها یارمەتی ئەو هێزە ئۆپۆزسیۆنانە دەدەن کە لە دژی ئەو دیکتاتۆرانەن کە زۆر گوێڕایەڵی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا نین، وەکو قەزافی ، ئەسەد و خامەنەیی . نابێت لە بیریشمان بچێت هەر ڕێنەکەوتنێک کە ئەم دیکتاتۆرانە هەیانە لەگەڵ ئەمریکادا پەیوەندی بە دژە-ئیمپریالیزمەوە نییە، با ئەو هەڵەیەش نەکەین.

بە بڕوای من هەر کەسێک لە سەر کاریگەری ئەو خەیاڵپڵاویەدایە کە ئێوە باسی دەکەن، پێویستە و دەبێت بگەڕێتەوە بۆ دووبارە خوێندنەوەی مەژووی ڕۆڵی ئەمریکا لە ناوچەکەدا، کە هەمیشە پاڵپشتی تەواوەتی هێزە ئیسلامییە سیاسییەکانیان کردووە و ئێستاش لەو سیاسەتەیان هەر بەردەوامن لە ناوچەکەدا و هەمیشەش وەک تاکە دەستی باوەڕپێکراویان تەماشای ئیسلامییە سیاسییەکان دەکەن. ئاینترین دەوڵەتی ناوچەکە شانشینی عەرەبی سعودییە لەگەڵ دەوڵەتانی دیکەی کەنداو، کەچی ئەمریکا بانگەشەی “دیموکراسیکردن” ناکات لەو وڵاتانەدا، دواجار کە بوو پاڵپشتی ئیخوان موسلمینی کرد، هەر ئەمرکیا بوو، یان کە بوو یارمەتیدا حکومەتی شیعەی چەلەبی و جەعفەری و مالیکی بێنە سەر دەسەڵات لە عێراق، بێگومان هەر ئەمریکا بوو.

پرسیار: چ جۆرە لێکچوونێک دەبینین لە نێوان ئێرانی ساڵی ١٩٧٩ و میسر و تونسی ئێستادا؟

یاسمین: بە دڵنیاییەوە کۆمەڵێک لێکچوون هەیە، لە هەمانکاتدا جیاوازیش هەن. لە وەڵامی پرسیاری یەکەمدا چەند لایەنێکم وەڵامداوەتەوە لەسەر فراوانبوونی دەسەڵاتی ئیسلامیزم، وە ئەوە ڕێک

لێکچوونەکەی ئێستایە لەگەڵ ئێرانی ساڵی ١٩٧٩ و ئەک وەکو یەکن. بۆ نموونە ئەوەی زۆر لەکەدەرچێ ئەوەیە کە لە غیابی ڕێکخراوێکی شۆڕشگێڕی کرێکاران شۆڕشەکە ڕفێندراوە و لەلایەن هێزە توندڕەوەکانەوە ئاراستە دەکرێت. هێشتا من پێموایە لە میسرو تونس ئێستاش زووە بۆ ئەوەی کە پێشبینی تەواوەتی بکەین بۆ داهاتوو، چونکە مانگرتن و خۆپیشاندانەکان لە بەردەوامیدان. دەربارەی تونس نازانم، بەڵام میسر چینێکی کرێکاری بەهێز و تۆکمەی هەیە و بزووتنەوەی خۆپیشاندانەکانی لاوانیش لە تێکۆشان ڕاناوەستن.

پرسیار: وڵاتانی کەنداوی عەرەبی ئێستا پاڵپشتی خۆیان دەربڕیوە بۆ ئۆپۆزسیۆن و خۆپێشاندەران لە سووریا ، کەچی لە بەرامبەر، خۆپێشاندان و ڕاپەڕینەکان لە وڵاتە عەرەبیەکانی دیکەدا هیچ هەڵوێستێکیان نەبوو. چی وایکردووە ئەم وڵاتانە هێندە پێگەیەکی سیاسی ناتەبایان هەبێت لەسەر ئەو ڕووداوانەی لە ناوچەکەدا ڕوویانداوە و ڕوودەدەن؟

یاسمین: پێش هەموو شتێک لە کتێبەکانی زانستی جوگرافیادا کەنداوی فارسیە نەک کەنداوی عەرەبی . هۆکارگەلێکی زۆر هەن بۆ وڵاتانی کەنداو پشتگیری لە خۆپێشاندەرانی سووریا بکەن لەبەرئەوەی سووریا لەسەر "لیستی ڕەش" و ئەو لیستەیە کە دەمێکە ڕەتیان کردەتەوە. سووریا زیاتر لە ئێرانەوە نزیکە، وڵاتانی کەنداویش دەمێکە جەنگێکی بانگەوازنەکراویان هەیە لەگەڵ سووریا، جەنگێک کە بە هێزی سێهەم بەرپایان کردووە لە دژی یەکتری و زیاتریش پەیوەندی بە پێکدادانی جیاوازییەکانی سوونە و شیعەوەیە.

پرسیار: دوای ئەم شۆڕشانە داهاتووی ناوچەکە چۆن دەبینیت بۆ کەمە ئایمیی و نەتەوەییەکان، وەک قبتییەکان لە میسر و کوردەکان لە سووریا؟

یاسمین: پێم وانییە قبتییەکان پێویست بکات لە هیچ بترسن، لەبەرئەوەی خەڵکی میسر بە گشتی دژیان نین، بە هەوادارانی پارتە ئیسلامیەکانیشەوە، ئەوە هێزەکانی ئاسایش بوون کە لە ڕابردوودا خوازیار بوون کێشە بنێنەوە لە ڕێگای کوشتنی قبتییەکان لە ڕێی دەستدرێژکردن بەناو خۆپیشاندانەکانیاندا. بۆ سووریاش، پێم وا نیە هەنووکە کورد و مەسیحیەکان لە سووریا مافێکی ئەوتۆیان هەبێت لە ژێر دەسەڵاتی بەشار ئەسەد، بەڵام بە بۆچوونی من مافەکانیان زۆر زیاتر لێ زەوتدەکرێت و بوونیشیان زۆر زیاتر لە مەترسیدا دەبێت، گەر حزبە توندڕەوە توندە ئیسلامییەکان دەسەڵات بگرنە دەست لە

سووریا ، ئەوانەی کە وڵاتانی کەنداو پشتگیریان ئێستا لێدەکەن.

پرسیار: ئەی ڕووخاندنی ئەسەد لە سووریا تاچەند کاریگەری دەکاتە سەر ئەو پێگە بەهێزەی ئێران لە ناوچەکەدا هەیەتی، وە چۆن کاریگەرییەکی دەبێت لەسەر بزووتنەوە سیاسییە شیعەکانی دیکەی ناوچەکە، بۆنموونە حیزبوڵڵا لە وڵاتی لوبنان؟

یاسمین: حیزبوڵڵا لە لوبنان لە ساڵی ۲۰۰۹ ەوە هەوڵی ئەوە دەدات خۆی لە ئێران بە دوور بگرێت، بەشێکی ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کە سەرکردایەتی حیزبوڵلا لەگەڵ باڵی ریفۆرمخوازی ئێرانیدا ڕێکن وەک (موسەوی و خاتەمی و کەروبی)، هەروەها کێشەی خۆشیان هەیە لەگەڵ حکومەتی ئێستای ئیراندا. بۆ سووریاش ، هیچ گۆمانێکی تیادا نییە کە تا ئێستا وەک تاکە دەستی ئێران لە ناوچەکەدا ماوەتەوە ، بۆیە ڕووخانی کاریگەری زۆر دەکاتە سەر پێگەی ئێران هەروکو پێشتریش باسم کرد، ئێستا زۆرێک لە چاودێرانی سیاسی پاڵپشتیکردنی وڵاتانی کەنداو و سعودییە بۆ خۆپیشاندەرانی سووریا لە دژی ئەسەد، وەک ئەو جەنگە بانگەوازنەکراوە دەبینین کە ئەمریکا و وڵاتانی کەنداو لە دژی ئێران بەرپایان کردووە.

پرسیار: هەستی دژە-ئەمریکایی لە دنیای عەرەبیدا بەڕەگە نەویست بوو، کەچی لە لیبیا داوایان لە ئەمریکاو هێزەکانی ناتۆ کرد تا بچنە وڵاتەکەیان و یارمەتیان بدەن بۆ سەروژێرکردنی ڕژێمەکەیان. ئێستا لە سووریاش هێزەکانی ئۆپۆزسیۆن و ڕاپەڕیوان داوای ئەو "یارمەتییە" دەکەن لە ناتۆ و ئەمریکا. چی ئەم هاوکێشە سیاسییەی دنیای عەرەبی وا خێرا گۆڕی؟

یاسمین: هیچ شتێک نەگۆڕدراوە، قسە لەسەر دوو سیناریۆی زۆر جیاوازە لە ڕاستیدا، ئۆپۆزسیۆن بوون بەرامبەر دیکتاتۆری دڕندە و سەرکوتگەر کە لە هەمانکاتدا هاوپەیمانی ئەمریکان جیاوازە لەگەڵ ئۆپۆزسیۆنێک لە دژی ئەو وڵاتانەی کە سەربەخۆترن لە بریارەکانی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا، وەک قەزافی و ئەسەد، بۆیە لە ڕاستیدا هاوکێشەکە وەکوخۆیەتی و هیچ گۆڕانکارییەکی بەسەردا نەهاتووە.

پرسیار: زۆرێک لە چەپەکان لە وڵاتانی ڕۆژئاوا دژی بەشداریکردنی ناتۆ بوون لە لیبیا و بەگشتی لەڕێی ناڕەزایەتی جەماوەری دژی جەنگەوە ئۆپۆزسیۆن بوونی خۆیان پیشاندا. لێرەدا دەپرسین ئەگەر هەمان سیناریۆی شۆرشگێرانە سەراسەری ئێران بگرێتەوە و هەمان داواکاری لەلایەن خەڵکەوە خۆی دووبارە بکاتەوە ، بۆ نموونە

ئێرانییەکان داوای یارمەتی و بەشداری ناتۆ بکەن، پێتوانیە ئیدی چەپ لە ڕۆژئاوا پێویستە بەخۆیاندا بچنەوە و دووبارە بیرێك بکەنەوە لەم پێگەی بەناو "دژە-ئیمپریالیزم"ە . چونکە ئەگەر لەکاتێکی ئاوادا دژی بەشداری ناتۆ بن، ئەم پێگەیە دژی بۆچوونی خەڵکە و بێگومان قوربانیە مرۆییەکانیش بێئەژمار دەبن، وانییە؟

یاسمین: خۆی ئەم باسە لە ئێرانەوە دەستی پێکردووە و بەدڵنیاییشەوە زۆر کەسی خەیاڵاوی هەن کە بڕوایان بەم بۆچونە شێتانەیە هەیە و پێداگری لەسەر ئەم بیرۆکە پوچانە دەکەنەوە. بەڵام پێویستە چەند بابەتێکیان بیرخەینەوە:
ئەو خۆپیشاندانانەی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ڕوودەدەن تەنها دژی دیکتاتۆری نین، بەڵکو بەشێکی زۆری دەگەڕێتەوە بۆ نایەکسانی و کێشە ئابووریەکان و یاسا ئابوورییە وێرانکەریەکانی لیبراڵیزمی نوێ، بێکاری فراوان و ئەو جیاکاریە گەورەیە کە لە نێوان هەژاران و خوداپێداواندا درووستی کردووە، وە لەم ڕوانگەیەوە کۆماری ئیسلامی ئێران و سوریای ئەسەد و موبارەک هیچ جیاوازییەکیان نییە. ئەمانە هەموویان دەرەنجامی کۆمەڵێك بە ناو "چاکسازی" و گۆڕانکاری ئابووری بوون کە لەلایەن (سندوقی دراوی جیهانی) (IMF) و (بانکی مەرکەزی) پێشنیارکرابوون و بۆ ئەو وڵاتانە دیاریکران. دیکتاتۆریەت تەنها پێویستیەکی سیاسیە بۆ ڕاگرتنی ئەو سیستەمە ناعەدالەتە ئابوورییە. بانگکردنی ناتۆ بۆ گۆڕینی کۆماری ئیسلامی ئێران دووبارەکردنەوەی هەمان سیناریۆی وێرانکەرە کە لە عێراق بینیمان، گۆڕینی کۆمەڵێک دیکتاتۆر بە کۆمەڵێک دیکتاتۆری دیکە. ئێران زۆر خوازیاری ئەوەیە کە هێرشی سەربازی بکرێتە سەر و جەنگی سەربازی بکات، ئەمە وەک پلانێک بۆ مانەوەی خۆی، کۆماری ئیسلامی ئێران هەر جوڵانەوەیەکی لەوشێوەیە بەگەرمی بەخێرهاتن دەکات، چونکە لە قازانجی مانەوەیدایە. بەڵام بە هەرحاڵ، دوای شۆڕشە ئێرانی ساڵی ١٩٧٩ و زیاتر لە ٣٠ ساڵ لە دیکتاتۆری ئیسلامی، زۆر زۆر کەمن ئەو ئێرانیانەی ئەمڕۆ باوەربکەن بە تێڕوانینێکی هەندێ گەمژانە. بە داخەوە، ئەوە زۆرێک لە ڕێکخراوە کوردیەکانی ئێرانن ئەو باوەڕەیان هەیە، چونکە هەموو قورساییەکی خۆیان لەدەستداوە لە بەرامبەر ئەمریکا، کە زیاتر بەهۆی قبوڵکردنی یارمەتی داراییەوەیە لە تاڵەبانی، کە دیسانەوە دەبێت بڵێن "سوپاس بۆ ئەمریکا" کە ئەویش هاتە سەر حکوم.

* **یاسەمین مازەر** بەڕەگەز خەڵکی ئێرانە و ئێستا نیشتەجێی

ئەوروپایە . سەرەکی بەشی خوێندنی زانستەکانی تیۆر و بزووتنەوە سۆسیالیستەکانە لە زانکۆی گلاسگۆ لە سکۆتلەند . سەرنووسەری گۆڤاری Critique (کریتیک)ە لە بەریتانیا ، کە گۆڤارێکی ڕەخنەیی فیکری سۆسیالیستییە و لەگەڵ چەند پرۆفیسۆرێکی دیکەی مارکسیستی بەریتانی سەرپەرشتی بڵاوکردنەوەی دەکەن. لە پاڵ کاری ڕۆژنامەگەری ئەکادیمیدا، نووسەرێکی دیاری دژە- جەنگە و لەسەر “پیشەسازی و سیاسەت و مێژوو” چەندین کتێب و گوتاری ئەکادیمی بڵاوکردۆتەوە بە زمانی ئینگلیزی لەگەڵ نووسەرانی بەریتانیدا . دوای هێرشەکانی یازدەی سێپتەمبەر و درووستبوونی ئەو ترسەی کە ئەمریکا بچێتە ئێران لە دوای داگیرکاری ئەفگانیستان و عێراق، یاسەمین ڕێکخراوی دژە- جەنگی پێکهێنا بە ناوی “دەست لە خەڵکی ئێران هەڵگرن” Hands Off The people Of Iran . ئەمڕۆ هەندێك لە ئەندام پەرلەمانە چەپەکانی وڵاتی بەریتانیا پشتگیری ئەو کەمپینەی دەکەن، هەروەها چەند کەسایەتییەکی ناودارو دیاری بواری میدیایی جیهانیش وەک نۆم چۆمسکی و ڕۆژنامەنووس ژۆن پیلجەر وکێن لۆچ کەدەرهێنەری سینەمای بەریتانییەو و براوەی خەڵاتی کانە هاوپشتی فەرمی خۆیان بە ئەو ڕێکخراوە دژە – جەنگە دووپاتکردۆتەوە. یاسمین نووسەرێکی بەردەوامی هەفتەنامەی ویکلی وۆرکەرییشە “Weekly Worker“، کە لە لەندەن دەردەچێت .

لە ژمارە 5ی گۆڤاری کۆنسێپت بڵاوکرایەوە.

ژن و ڕۆڵی ڕێکخراوە حیزبییەکانی ژنان … کوردستان عومەر

ئاشکرایە تاکی کورد بە ژن و پیاوەوە هەیمەنەی حیزب بەسەریاندا تەواو ڕەنگیداوەتەوە. هەموو حیزبەکانی کوردستانیش لە پەیڕەو و پرۆگرامی حیزبدا جێی هەموو چینەکانی ناو کۆمەڵگەیان کردۆتەوە. ئەمەیش بە ئەوەیە ڕەوایەتی بە کاری حیزبی خۆیان بدەن. بە

واتا یەکی دیکە لەو ڕێگەیەوە دەیانەوێ پیشانی بدەن کە حیزبەکی مۆدێڕن و پێشکەوتوون. تەنانەت کاتێك حکوومەت پێك دەهێنن بۆ چاوبەستنی خەڵك و دنیای دەرەوە یەك دوو ژن وەکو خوێ بۆ تامدارکردنی چێشت دەخەنە ناو کابینەکە. بەڵام ئەمە بە هیچ شێوەیەك پێوەندی بە ڕۆڵی ژنەوە نابێت لەناو حکوومەت، بۆ؟ چونکە وەزارەتێکی وەهای پێدەدەن کە پیوەندی بە کاری ڕێکخراوەیی و داکۆکیکردن لە مافی ژنانەوە نییە، بەڵکو ئەوەی ئەو ئەرکە دەبینێت پیاوە. ڕێکخراوەکانی ژنانیش لە هەموو حیزبەکان ناتوانن دەنگیان بەرز بکەنەوە.

کاری ڕێکخراوەیی ژنان لە باشووری کوردستان لە دوای ڕاپەڕینەوە دەست پێدەکات. پرسی ژن وەکو پرسێکی مرۆیی و سیاسی و کۆمەڵایەتییەوە دێتە ناوەوە. کێشەکە لێرەدایە دروستیکردنی ئەو ڕێکخراوانە کارێکی باش بوو، بەڵام ئەوەی بڕیاری دروستکردنی ئەو ڕیکخراوانەی دا، پیاوەکانی کورد بوون، هەمان ئەو پیاوانەی ئێستا حوکمی کورد دەکەن و خەڵکیان بە ئەنجامە گەیاندووە. ململانێی نیوان حیزبەکان و تەنانەت شەڕی ناوخۆش کاریگەری و ڕەنگدانەوەی تەواوی لەسەر کاری ڕێکخراوەیی ژنان هەبوە. ژنەکانیش لە شەڕدا بوون، بەو واتایەی ژنانەکانیش بە گوێرەی پەیامی حیزبەکەیان بەیاننامەیان دەردەکرد. حیزبی کوردی بە شێوەیەك کاری ڕێکخراوەیی ژنانی قۆرخ کرد و کردووە، تا ڕدەی ئیفلیجبوون. بۆ نموونە تەنیا لەسەر ناوی ڕێکخراوەکەیان چەندین ناویان هەیە، کە ڕەنگدانەوەی بیرکردنەوە و پرۆگرامی حیزب و لەناو حیزبیشدا سەرکردەیە. ڕێکخراوی پارتی ناوی ئافرەت، هی یەکێتیی ژنان، هی یەکگرتوو خوشکان…تاد دەبینین تێروانینی حیزب بۆ ناوەکە چییە ئەو ناوەیان لە خۆیان ناوە. ژنان لەم ڕێکخراوانەدا هێندەی کۆیلەی حیزب و بیرکردنەوەی سەرکردەن، هێندە لە خەمی مافی ژنان و ئازادی ژناندا نین. تەنانەت ئاستی بیرکردنەوەیان لە چوارچێوەی حیزبەکەیان بۆ کاری ڕێکخراوەیی دەرناچێت، تەنانەت زۆربەیان لەلایەن دەسەڵاتدار و بەرپرسانی حیزبەکان بۆ کاری رابواردن بە کار دێن، بۆیەش دەبینین یاسای بەرەنگاربوونەوەی توندوتیژی دژ بە ژنان دەرچوو، بەڵام جێبەجێ نەکرا. دەیان نموونەمان هەن، ژنان لەناو ئەو پەناگەی دایاناوە بۆ پاراستنی ژنان دەردەهێندرێن و دەکوژرێن، تەنانەت زۆربەیان هەر لەوێ لەلایەن پاسەوانەکان ڕووبەڕووی دەستدرێژی و لاقەکردن دەبنەوە.

ئەو هەموو ڕێکخراوانەی بەناو داکۆکی لە مافی ژنان دەکەن لە کوردستان بە دەیان هەزار دۆلاریان خرا بەر دەست بەلام تا ئێستا نەیانتوانی تەنانەت لە بواری بڵاوکردنەوەی هووشیارییدا ڕۆڵیان هەبێت، دەبینین کێشەکانی ژنان ڕۆژ بەڕۆژ لە زیادبووندایە،

نەیتوانیوە تەنانەت لەناو کۆمەڵگەی کوردیدا ڕۆڵێکی ئەکتیڤیان هەبێت. هۆکاری ئەمە هەیمەنەی حیزب و دەسەڵاتی سەرکردەی پیرۆزە. بۆیەیش دەبینین هەموو ڕێکخراوە حیزبییەکانی ژنان لە کوردستان کاتێك ژنێکی سەر بەو ڕێکخراوانە قسە لەبارەی مافی ژنانەوە دەکات، چەندین جار پەناو وتەی سەرکردەی حیزبەکەی دەبات، هەمیشە دەڵێ: سەرۆك وەهای فەرموو، جەنابی فڵان وەها دەڵێت…تاد ئەم ژنانە ڕاستەوخۆ سەرۆکەکەیان ،کە پیاوە پیرۆز دەکەن و خۆیان دەکەن بە پاشکۆ و کۆیلەی ئەو سەرۆکە، لەلایەکی دیکە ئەم شێوازە قسەکردنە ئەوەمان پێدەڵێت، ژن لە ڕێی سەرۆکەوە بیر دەکاتەوە، بەبێ سەرۆک و جەناب و هەڤاڵ ناتوانێ بیر بکاتەوە. کەواتە ئەو ژانەنی لەناو ڕێکخراوە حیزبییەکانی ژنان کار دەکەن ڕاستەوخۆ کۆیلەن، ئەوان لەناو دەزگایەکدا کاردەکەن، نموونەن بۆ کۆیلایەتی و چەپاندنی ژنان.

لێرەدا دەبێ ژنان خۆیان لەناو ئەو ڕیکخراوە حیزبیانە دەربێنن، بەرنامە و پرۆژەی تازەیان بۆ بواری ژنان پی بێت. دەبێ بەپێی میکانیزم و گوتارێکی ڕۆشنبیریی و هووشیارکردنەوەی ژنان کار بکەن. هاوکات بوونی باوەڕ و ئیرادەی ژنان بۆ کاری ڕێکخراوەیی بەبێ ئەوەی ببنە پاشکۆ بە هیچ حیزب و دەزگایەك، چونکە ئەوەی بیر دەکاتەوە دەبێ خودی ژن بێت، نا بێت لەبەر سێبەری هیچ حیزبێکدا بیربکاتەوە، چونکە حیزب بۆ مەرامی خۆی، کە مەرامی پیاوە ژنان دەکاتە ئامرازێک بۆ هێنانەدی مەرامەکانی. لە هەموو ئەمانەدا دەبینین تا ئێستا فێمینیزم نەیتوانیوە لە کوردستان گەشە بکات، ئەو ڕیکخراوە حیزبیانەی ژنان ناتوان گوتارێکی ژنانە و فێمینیستی لەناو کۆمەڵگەدا دروست بکەن. کاری هیچ یەکێک لەو ڕێکخراوانە بۆ بواری ژنان بەگەڕاوە، ئەمەیش بۆ نەگۆڕانی پرۆگرام و کاری حیزب دەگەڕێتەوە. حیزبەکان وا دەبن بە کۆمپانیای گەورە و کۆمەڵگەیەکی سەرمایەداری دروست دەبێت، لەم کۆمەڵگایانەش بەها و نۆرمە مرۆڤییەکان و پێکەوەژیانی تاکەکان کاڵ دەبێتەوە. لەلایەکی تاوانێکن دژ بە ژن ڕۆژ بە ڕۆژ لە زۆربووندان.

هەموو ئەمانەی باسمان کرد ڕۆڵیان هەبوو لە دواکەوتنی ئیشکردن لە بواری ژناندا، زاڵبوونی ئەجێندای پیاوسالارانەی حیزبەکانی کوردی وایکرد پرسی ژنان بەرەو دواوە بگەڕێتەوە. ئەو حیزبانەیش بە زیادکردنی دەنگ و نفوزی خۆیان پەنایان بۆ خێڵ و سەرۆك عەشیرەتەکان برد، چەکی پێدان و دیوەخانی بۆ کردنەوە و پاڵپشتی دارایی کردن، لە هەموو ئەمانەدا ئەوەی گرینگ نەبووبێ بابەتی مافی ژنان و کاری ڕێکخراوەیی ژنان بووە. بۆ ئەوەی پیشانی بدات ئەوەیش بڕوای بە کەیسی ژنان و مافی ژن هەیە، چەند ژنێکی کۆیلەی حیزب

دەهێنێت لەناو ڕێکخراوەك كە بە بیرکردنەوەی پیاوان بیر دەکاتەوە کاریان پێدەکات. تەنانەت ئەو خاوەن دیوەخان و چەك بە دەستانە لە زۆر کەیسدا ژنانیان کوشتووە و تاوانیان کردووە، بەبێ ئەوەی ڕێکخراوەکەی تایبەت بە ژن لە هەمان حیزب دەنگی لەوە بێت. تەنانەت حیزبەکان هەندێک یاسایان بۆ بواری ژنان دەکرد، بەڵام بەبێ ئەوەی جێبەجێی بکەن. دەسەڵاتی کوردی سەرچاوەیەك بووە بۆ برەودان و مانەوەی هەمان یاسا کە ژنان پلە دوو دەکات، پشتیوانی لە کوشتەکانی ژنان دەکات. هەرئەوەی جێگای بکوژانی ژنان لە زیندانەکاندا بەتاڵە ئەوە پشتڕاست دەکاتەوە. دەرکردنی یاسای لێبووردنی گشتی و تایبەتی و دەستتێوەردانی حزبەکان لە ناو دادگاکاندا سەبارەت دۆسیەکانی ژنان، کە چەندین نموونەی بەرچاوی کە دۆسیەکان ناسراون (بۆ نموونە شادی و شەخان ، ساکار ، جوان و مهاباد، دونیا، رەعنا) دەرکەوتەکی تری ئەم ڕاستییەیە. هەزاران ژن لەم هەرێمە کوژراون کەس هەر ناشزانێت کە بکوژیانە و زۆرینەیان داڵدە دراون و لە سزا پارێزراون.

هەموو ئەم تاوانانە ڕێکخراوە حیزبییەکانی ژنان لێی بێدەنگن، ئەگەر دەنگیان هەبووبێ بە بەیاننامەیەکی شەرمنانە بووە، بەبێ ئەوەی دەسەڵات و قسەیان بەسەر خێرێک و جەناب و هەڤاڵدا بڕوات. بەبی ئەوەی تاکوو ئێستا یەك کەیسیان لە بەرژەوەندی ژناندا بردبێتەوە. یان ژنێکیان لە هەوڵی کوشتن ڕزگار کردبێت. کەواتە ئم ڕێکخراوانە لەسەر حیسابی ژنان بۆ بەرژەوەندی حیزب و سەرکردە و خۆیان کاریان کردووە، نەك بۆ بەرژەوەندی ژنانی کۆمەڵگە. لێرەدا من دەگەمە ئەو بۆچوونەی هیچ یەکێک لەو ڕێکخراوە حیزبیانەی بەناو ژنان بۆ ژنانی کۆمەلگەی کوردی پیویست نین، بەڵکو کاریگەری خەراپیشیان لەسەر چاڵاکی و کارکردن لە بواری ژناندا هەبووە.

هوشیار زێباری غەدرێکی سیاسی لێکرا! … شەرکۆ کرمانج

پارتییەکان‌و میدیاکانی پارتی مانگێک زیاترە باس لەوە دەکەن کە ئەوەی لە دژی هوشیار زێباری کراوە ڕقو قینێکی سیاسیەو پەیوەندی بە گەندەڵییەوە نییە.

پرسیار ئەوەیە داخۆ ئەمە ڕاستە؟ بەڵێ بەدڵنیاییەوە ئەوە ڕاستیی تێدایە، بەڵام هاوکات تەواوی ڕاستییەکانیش نییە. بەڵێ ڕاستە کە هەندێک هێز لە عێراق بەتایبەتی کوتلەکەی نوری مالیکی ڕقەو قینێکی سیاسیان هەبوو لە زێباری لەبەر چەند هۆیەک، لەوانە: یەکەم، زێباری پارتییە، دووەم، زێباری خاڵی مەسعود بارزانییە. سێیەم، پەیوەندییەکانی بارزانیو مالیکی لەدوای کەوتنی موسڵو بڕینی موچە زۆر خراپ تێکچوو، بەڕادەیەک کە مالیکی بارزانی تاوانباردەکرد بە پلاندان بۆ هەڕەسهێنانی سوپای عێراقو پارتیش مالیکی لەپشت موچەبڕینی خەڵکی هەرێم دەدیت.

بەهەرحاڵ، بە تۆڵەسەندنەوە مالیکیو کوتلەکەی هەوڵیاندا کە کۆمەڵێک بەڵگە کۆبکەنەوە بۆ سەندنەوەی متمانە لە هوشیار زێباری.

بەڵام دەبێت ئەوە بزانین کە لێرە دوو ڕاستیی هەن نەک یەک ڕاستیی، وەک ئەوەی پارتیو میدیاکانی دەیانەوێت نیشانیبدەن.

ڕاستیی یەکەم ئەوەیە کە ڕقێکو گەمەیەکی سیاسی هەبوو لە پشت سەندنەوەی متمانە لە هوشیار زێباری. کە ئەمە لە گەمە سیاسییە پەرلەمانییەکان لە هەموو وڵاتانی دیموکراسی بوونی هەیەو پەیڕەودەکرێت.

ڕاستیی دووەم ئەوەیە کە هوشیار زێباری بەگوێرەی ئەو بەڵگانەی لە پەرلەمان خرانەڕوو لەگەڵ ئەو وەڵامانەی کە زێباری داینەوە نەک هەر بۆ پەرلەمانتاران بەڵکو بۆ هەموو خەڵک دیارو ڕوون بوو کە زێباری گەندەڵی کردوەو چاوپۆشیشی لێکردوە.

پرسیار ئەوەیە داخۆ دەکرێت پەرلەمانتارانو خەڵک لە زێباری خۆشبن لەبەرئەوەی کە گەمەیەکو ڕقێکی سیاسی لە پرسەکەدا ئامادەیی هەیە.

نەخێر، گەندەڵی گەندەڵییەو گەندەڵکار دەبێت متمانەی لێبستێندرێتەوەو دادگاییش بکرێت بەتایبەتی ئەگەر لە پۆستێکی هەستیارو سیادی بێت چونکە کەسەکە سوێندی خواردوە کە سەروسامانی خەڵکی بپارێزێت نەک بدزێت.

پرسیارێکی دیکەی گرنگ لێرە ئەوەیە کە داخۆ هەڵوێستی پارتی لەجیاتی ئەو کڕوزانەوەیە لەبەرابەر ئەو گەمە پەرلەمانییە-یاساییە دەبێت چی بێت؟

من پێموایە پارتیو پارتییەکان دەبێت لەسەر گەندەڵییەکانی مالیکیو هەموو ئەوانەی کە گەندەڵنو لە پشت سەندنەوەی متمانە لە زێباری بوون بێدەنگ نەبن. پارتییەکانو ئەندام پەرلەمانتارەکانیان دەبێت لە هەوڵی بەدەستهێنانی بەڵگەو دروستکردنی فایل بن لەسەر گەندەڵییەکانی نەیارەکانیانو هەموو ئەوانەی دیکە کە گەندەڵیی دەکەن. ئەوکات پارتی دەبینێت کە چۆن هەموو ئینسانێکی خاوەن ویژدان پشتیوانی لە پارتیو ئەندام پەرلەمانەکانیان دەکەن.

بەڵام پرسیاری گرنگ ئەوەیە داخۆ پارتیو میدیاکانیو پەرلەمانتارەکانی ئەم کارە دەکەن. من پێموایە نەخێر. چونکە پارتییەکان حەزناکەن بەهیچ شێوەیەک مەلەفی گەندەڵکاران نە لە عێراق نە لە کوردستان بجوڵێت چونکە پارتییەکان لەسەری سەرەوەی سەرکردایەتییەکەیانەوە تا سەر ئێسقان لە گەندەڵەی ئاڵاوان بەڕادەیەک کە ئەوەی هۆشیار زێباری هەر نایەتە بەرچاو.
من پێموایە واچاکە ئەوەی ماوەیەکە لە پەرلەمانی عێراق بەرچاودەکەویت دەبێت ببێتە نەریتی گەمەی سیاسی لە عێراقو کوردستان، بەبەردەوامی. گەمەیەک کە تێیدا فراکسیۆنی ئەم حزب لێپێچینەوە لە وەزیرەکانی ئەو حزب بکاتو ئەمەی ئەوانیش ئەوەی ئەوانی دیکە بداتە دادگا، بەڵام بەبنەما لەسەر بەڵگەو فاکت. ئەم گەمەیە زۆر تەندروستو دیموکراسی ترە لەوەی کە تا ئێستا باوبوو ئەویش ئەو چاوپۆشی لە دزیو گەندەڵییەکانی ئەم بکاتو ئەم چاوپۆشی لە دزیو گەندەڵییەکانی ئەو بکات.

ڕزگارکردنی موسڵ و مەترسی شەپۆلێکی تری ئاوارەبوون ... 4

ڕەسوڵ بێسکەنی
5 – 4

هاتن و مانەوەی ئاوارەکان وەك کێشەیەکی ئاڵۆز
سەرهەڵدانی جەنگی داعش و پەرەسەندنی کێشە تائیفیەکان لە عیراق ئاوارە بوونی عەرەبە سوننەکانی بۆ کوردستان لێ کەوتەوە، لەسەرەتادا بەمەبەستی پارێزگاری لە ژیان و دوور کەوتنەوە لەشەڕ کۆچیان کرد، خۆشیان باوەڕیان وابوو ئەمە کێشەیەکی کاتیە و بۆ ماوەیەکی دیاری کراو لە کوردستان دەمێننەوە، دواتر لەهەر دەرفەتێکی گونجاو دا دەگەڕێنەوە سەر زێدی خۆیان، بەڵام لەئەنجامی دریژەکێشانی شەڕ و نیشتەجێ بوونی نیمچە ئازادی لەناو شار و شارۆچکەکان و تا ڕادەیەکی باش ئارامتر لە ژیانی پێشوویان، هەندێك جار دۆزینەوەی کار و جێگیربوون یاخود دوای بڕیاردانی بەغدا بەگواستنەوەی فۆرمی خۆراکی ئاوارە عەرەبەکان بۆ شوێنی نیشتەجێ

بوون، دواتریش گواستنەوەی تۆماری باری کەسێتی هیچ پێناچێت وا زوو بگەڕێنەوە یان دوور نیە هەر نەگەڕێنەوە، لێرەدا دیاردەکە گۆڕانی بەسەر دادێت، لە شێوەیەکی داڵدەدان و مافی مرۆڤەوە دەگۆڕێت بۆ سەرهەڵدانی تەنگژەی سیاسی و گۆڕینی دیموگرافی، هیچ دوور نیە ئەمەش لە داهاتوودا کێشەی کۆمەڵایەتی لێ بکەوێتەوە، تاێستا هاووڵاتیانی کوردستانیش بەچاوی میوان و ئاوارەیی لێیان دەڕوانن، پێیان وایە لە دەرفەتێکی نزیك و گونجاودا دەگەڕێنەوە بۆ شوێنی پێشووی خۆیان، هەموو ئەمانەش پەیوەندیان بەکۆتایی هاتنی شەڕی داعشەوە هەیە، ئایا ئاوارەکان ئامادەن بگەڕێنەوە بۆ زێدی خۆیان لەکاتێکدا بەقسەی ڕاگەیاندنەکان بێت عەرەبی شۆڤێنی شیعە هەر نەبێت بەشێکی خانووەکانیان لەگەڵ زەوی تەخت کردوون، بەگەڕانەوەشیان مەترسی بۆ سەر ژیانیان پەیدا دەبێت، ئەوان هیچ دڵیان بەم گەڕانەوەیە خۆش نیە، بەڵام لە درێژەی مانەوەیان لە کوردستان هیچ دوور نیە کۆمەڵێك کێشە سەر هەڵبدات، تائێستا کاربەدەستانی حکومەتی هەرێم بەکێشەیەکی گەورەی نابینن، وەك چۆن لەکاتێ حکومەتی عیراق بڕیاری گواستنەوەی فۆرمی خۆراکی دا بۆ ئاوارەکان بۆ شوێنی نیشتەجێ بوون و دواتریش گواستنەوەی تۆماری ناسنامەی باری کەسێتی بۆیان دەرکرد بۆ شوێنی نیشەجێ بوونیان، حکومەتی هەرێم بۆ دەنگیان هەڵبژارد، وەك پێشبینی دەکرێت ئەگەرێکی زۆر هەیە لەگەڵ ڕزگار کردنی موسڵ شەپۆلێکی دیکەی ئاوارەی پارێزگای موسڵ بەهۆی جەنگی داعش ڕووبکاتە هەرێمی کوردستان، حکومەتی هەرێم پلانی چیە بۆ ڕووبەڕوو بوونەوەی کەیسی هەستیار و مەترسیداری لێشاوی ئاوارە عەرەبەکانی جەنگی داعش لەئەنجامی شەڕ و ڕزگار کردنی موسڵ، بێ دەنگ بوون و ڕێگادان بەهاتنی شەپۆلی ئاوارەی ئەم جارەی پارێزگای موسڵ بۆ هەرێمی کوردستان کێشەیەکی گەورەتر لەوەی چاوەڕێی دەکرێ بۆ داهاتووی خۆیان ساز دەکەن، لەبەرامبەر ئەو هەموو ئەگەر و پێشهاتانەی هەرێمی کوردستان لە نیشتەجێ بوونی ئاوارەکانی جەنگی داعش لەکوردستان کێشەیەکی ئاڵۆزە.

کارەسات و مەترسیەکە دوای کۆتایی هاتنی جەنگی داعش دەست پێ دەکات، کاتێ پێویست بوونی گەڕانەوەی ئاوارەکان کاتی دێت و حکومەتی شیعە ئارەزوومەند نیە لەگەڕانەوەیان لەبەر ئەوە دەتوانێت بەنهێنی چەندین کێشەی لاوەکی لەنێوان داڵدەدەر و داڵدەدراو دروست بکات، بێ گومان لەناو کەلتووری عەرەبی سەردەمی داعشیشدا ئاسانە چەندین گروپی ئەنجامدانی تاوان دروست بکرێت، بۆ تێکدانی ئاسایشی شارەکان و سەرهەڵدانی چەندین کێشەی کۆمەڵایەتی. ئەمەش دەبێتە هۆی بەریەك کەوتن و دروست بوونی چەندین کێشەی کۆمەڵایەتی و

ئەنجامدانی تاوان. ئەو کاتە دەسەڵاتی ناوەندی شیعەگەرا خۆیان لێ دەکات بەخاوەن و داوای پاراستنی ئاسایشیان لە حکومەتی هەرێم دەکات، هیچ دوور نیە بۆ ناشیرین کردنی ڕووی جوانی پێشمەرگە و کورد لەبەرامبەر ئەوەدا هاوار بۆ کۆمەڵگای نێودەوڵەتی بەرێت، گوایە مافی ئاوارەکان ناپارێزرێت. هەرچەندە سەرەتا لەلایەن هاووڵاتیانی کوردستانەوە زۆر داوا لەحکومەتی هەرێم کرا لە کەمپی تایبەت دا ئاوارەکان ڕێك بخات و ڕێگانەدرێن بەو پشێویە لە نێوان شارەکانی هەرێم بڵاو ببنەوە، ئەو کات حکومەتی هەرێم گرنگی بەم بابەتە نەدا، یان لەتوانای دا نەبوو ئەم ئەرکە وەئەستۆ بگرێت، ئێستا پێویستە بەوریاییەوە بەشێوەی دیموکراسیانە مامەڵە لەگەڵ ئەو کێشەیەدا بکرێت، ئەگەر بەشێوەیەکی وردبینانە چارەسەر نەکرێت و لەئێستاوە خۆی بۆ ئامادە نەکرێت، بێ گومان دوای شەڕی داعش کە چاوەڕێی وڵاتێکی هێمن و ئارامین، گیرۆدەی نائارامی و ناسەقامگیری دەبینەوە.

راپەڕینی دوو لە کوردستان: رۆڵی "نوسەران و رۆشنبیران" لەم دۆخە … کاروان تەیب

لە ئێستدا خەڵکی کوردستان لە بارێکی زۆر شلۆقدا دەژین. بەتایبەتی قەیرانی دارایی و گەندەڵی و سیاسیی بووەتە هۆی سەرلێشوان و تێکدانی شیرازەی دانیشتوانی کوردستانی عیراق. پرسیار ئەوەیە ئایا نوسەر و رۆشنبیرانی کورد تا چی رادەیەك توانیویانە خۆیان و پاشانیش تاکی کورد هۆشیار بکەنەوە؟ خەڵکی کوردستان بەقسەی کێ بکەن لەم قەیرانە گەورەیە؟

دوای راپەڕین، بەشێك لە "رۆشنبیران و نوسەرانی کورد"، ڕوویانکردە هەندەران. بەشێکیان هەرچەندە بواری باشیان بۆ رەخسا، بەڵام نەیانتوانی خۆیان پێبگەیەنن. تەنانەت نەیانتوانی زمانی ئەو وڵاتە فێربن کە لێی دەژین و ناسنامەیان لێی وەرگرتووە. بۆیە خەڵکی وا هەیە بیست ساڵە لە وڵاتێکی ئەوروپییە ئێستایش ئاگای لە رۆشنبیری ئەو وڵاتە نییە، وەك ئەوترێت "ئێستایش خەریکی وەرگێڕانی

کتێبی عەرەبی و فارسییە بۆ کوردی”.
ئەو نوسەرانەی کە لەناو کوردستان مانەوە، لە دوای راپەڕین، زۆرینەی رەهایان بەجۆرێك لە جۆرەكانی بوون بەکادری حیزب. لەدوای ساڵی 2003 یشەوە کە “پارە هەڵڕژا لە هەرێمی کوردستان”، حزبە کوردییەکان ئەتوانم بڵێم زۆرینەی ڕەهای ئەو چینەی پێی ئەوترێت “ڕۆشنبیرو نوسەر”، ئەوانەی لە کوردستانن و ئەوانەشی لە هەندەرانن، کرد بە کادری حیزب یان بەجۆرێك لە جۆرەکان لەلایەن سیاسیەکانەوە کڕران. هەربۆیە ئەوەی بەدڵی سیاسیەکان نەبێت ئەوان نایانوسن. نوسەرە جدییەکانیش کەوتنە پەراوێزەوە.
ئەوان نەك هیچیان نەکرد بۆ پێگەیاندنی تاك بگرە بوون بە مایەی سەر لێشوانی خەڵك و چەواشەکردنیان و دروستکردنی تاکی سەرلێشواو، چونکە بەجۆرێك خۆیان نیشان ئەدا کە لەگەڵ حیزبە کوردییەکان نین، بەڵام بەجۆرێك نوسینەکانیان ئەنوسی کە تابڵێی کرچ و کاڵ بوو و خزمەتی بەو گەندەڵییە ئەکرد کە ئێستا گیرۆدەی بوین. هەریەکەیان لە یەککاتدا قسەیان لەسەر هەموو شتێك ئەکرد. ئەوان تەنها بۆ خاڵی کردنەوەی توڕەیی خەڵکی کوردستان کارئەکەن، بۆیە ئیشیان بۆ پێگەیاندن و پەروەردەکردن تاکی کورد نەکردووە. تەنانەت هیچ میتۆدێك لە نوسینەکانیاندا نابینرێت.
لە ساڵی 1968 دا لە فەڕەنسا کاتێك ناڕەزایەتی دروست بوو ئەوە نوسەران و رشنبیرامی فەڕەنسی بوون کە بوونە مایەی جوڵاندن و هۆشیارکردنەوەی خەڵك. توانیان دەسەڵاتی ئەوکاتەی فەڕەنسا ناچاربکەن کە گوێ بۆ داواکارییەکانیان بگرێت، ئەوەش گۆڕانکاری باشی بەدوای خۆیدا هێنا. هەرچەندە من نامەوێ ئەم دۆخەی هەرێمی کوردستان بە فەڕەنسا بەراورد بکەم، بەڵام ئەوەی من ئەمەوێ تیشکی بخەمە سەر ڕۆڵی مەرکەزیِ ڕۆشبیر و نوسەرە جدییەکانە.
هەربۆیە لەمڕۆدا ئەبینین کە تاکی کورد سەرلێشواو و دۆشداماوە، چونکە هیچ بەدیلێك بەدیناکات بۆ ئەو حیزبە کوردیانەی کە ئێستا کاربەدەستن لەهەرێمی کوردستان. تاکی کورد نازانێت ئاوها بمێنێتەوە و ئەم حیزبە گەندەڵانە لەسەر دەسەڵات بن یان “ئەم دەسەڵاتەی ئێستا رابماڵێت”!.
تاکی کورد ئێستاد بیر لەوە ئەکاتەوە، ئەگەر هەر راپەڕینێك بکرێت دژی ئەم گەندەڵانە، ئەوا دیسانەوە لە پەنجەرەوە دێنەوە ژوورەوە. ئەوەی زیانی بەر ئەکەوێت تەنها خەڵکی کوردستانە نەك کاربەدەست و گەندەڵکاران. ئێستا هەندێ “ڕۆشنبیر” و حیزب هەن، هانی خەڵکی ئەدەن بۆ راپەڕین. بەبێ ئەوەی ئیشیان کردبێت لەسەر پێگەیاندنی تاك و دروستکردنی بەدلیل بۆ ئەو گەندەڵانەی ئێستا. لە راستیدا ئینسان نابێت هیچ کات لە شۆڕش و راپەڕین دابڕێت، بەڵام کە

کردیشی ئەبی بزانێت بۆچی و کەی ئەیکات.
هەر سەرهەڵدانێك لە کوردستان، ڕێگە خۆشئەکات کە ئەو پارتانەی لەسەر دەسەڵاتن ئێران و تورکیامان بۆ بێنن، بۆ مانەوەی خۆیان، لە کاتێکدا ئەگەر بەرژەوەندیان کەوتە مەترسیەوە. لەم حاڵەتەیشدا وەزعی هەرێمی کوردستان لە سوریا و یەمەن و لیبیا باشتر نابێت. بۆیە لە هەموو حاڵەتێکدا کاتێك بیر لە راپەڕینی دوو، دژی ئەو نوخبە دەسەڵاتدارە "گەندەڵ و مافیایە" بکرێتەوە، پێویستیشە بیر لە دەرئەنجامەکانی دوای ئەوە بکرێتەوە.

karwantayib@gmail.com

منداڵ□ییەك لەکاغەز ... کەژال عەلی

من خەڵکی وڵاتی چەقۆم
لەیەکێك لەگەڕەکە ژەنگاوی□کانی ترس ،
کۆڵانی□ك لەملا شەڕ
بەدەستی گوماندا
لەسەختترین زیندانە تاریکەکانی شەرم،
لەماڵێکی بێ دەرگای ئازادی و
پەنجەرەی هەڵهاتن،
چاوم بە ئازارکردەوەو
نیگام بەبارمتە پشکوت.
* * *
کات یانزەی وەهم بوو
بەکاتی ئەستێرە،
ڕەتڵێکی مابوو شەو ڕاشکێ،
هەناسەیەکی مابوو مانگ ،
بتریبجێتە ئەو دیو دامانی هەورەوە.
* * *
هێشتا مەفرەزە سەرەتاییەکانی کات
بەهەورازی کاتژمێرە

سەختەکانی ئاسۆوە بوون،
مەرکانەکانیان پڕی بوو ل□س□ر
ئاسۆیان لەئومێد،
دڵیان لێوانلێوی شۆڕش.
* * *
هەر لەوێ
بەشێکی مندالیم،
لەکۆشی دایکمدا
بەدەم مژینی ساویلکەییەوە لێجێما .

بەشێکی لەسەردەمی شاخ
لە ئەشکەوتەکەی جاسەنە
لە کونە تەیارەیەکدا ؛
بروسکەی ناپاڵمێکی دڵرەق؛
هەتڕەشی برد.

بڕێکی لەکورسییە بەرزەکانی لەیلوکی گوماندا،
دوای ئەوەی پەلکە زێرینە هەڵیفریواند ،
نەهاتەوە ناوم.

بەشێکی لەترسی مامۆستا
ئەوەندە پەنجەی ئاقڵیم خستە سەر هەناسەی،
ئێوە خۆش.

بەشێکی لە دەرسی ست ملووک،
لەڕەهبەتی دۆزەخ،
لە عازابی قەبر
زارەترەك .

بەشێکی لەپاڕکی ئازادی
لەسا□□ژی مندال
بوو بەژێر قاچەوە.

هەندێک ئەنفال دەستی ڕەشی
لە گەردنی سپاتیان نا،
تا لە لینگە فرتێی خستن و
دەروی گڕوگاڵی
خڕ لەسەر پێوەدان.

بەشێکی تۆپی مین
لەگێمی یەکەمی یاریدا
چوار پەلی داچاندن بەمەرگ و ،
دوو دارشەقی لەگریان نانە ژێر باڵ.

بەشێکی؛ ئەوەتا
بە سەری بژ
بە پێی پەتی
بەسەر جادەی سەردەمەوەن،
نوێترین پێڵاوی مۆدیرنیتە ب□ یاغ دەکەن
تازەترین مارکەی مەدەنیەت ل□ پێیان دەکا.

هه ندێك شەڕ بردنی
ئەو هات و لەسەر لا،
خۆی کرد ب□ بەرائەتیاندا.

هێندەی فوو لەجگەرەکەی،
لاشەیان کەوتە سەر بێدەنگی.

ئەوەندەی سەر بەرز کەیەوە،
دلیان بوو بە قەقنەس.

هەتا چاو هەڵبڕی،
زریکەیان بەئاسمانەوە بوو بەخرخاڵ.

هات و هەتا دیقەت بڕکا
سەر کەوتە سەر
ئەو درەختە چاو سەوزانەی،
چڵی ڕۆحیان داهێشتبوو
بۆ دیلانێی خەیاڵ.

هات و بەهەناسەیەك
گەیشتە گشت کون و
قوژبنێکی ئاوەدانی.

دەستی بە هەموو هێلانە گه‌رمەکانی
غەفڵەت گەیی و
بە کونفەیەکوونێک،
هێلکەکانی دلنیایی

بەردانەوە سەر تورە بوون.

هەر هێندە؛
تفێك ؛هه ڵدەيتە
نێو چاوانی مێژوو ،
پەڕی بە كۆترەكانەوە نەهێشت ،
بالی كوكوختی یەكانی
یەك ب□ یەك هەلکێشان،
. ئارامی پەپولەی کردنە قەرەبرووت
* * *
ئەوەتا مندالی
بەقاتێک ئازاری کون کون و،
ئاسمانێک گلەیی چرچ و لۆچەوە،
چەندێ خۆی بڵند کا؛
ناگاتە ڕدێنی گەورەیی،

هەرچەندی خۆی بکوتێ
کورسیەکی بەر ناکەوێ
لە داسەکنان .

مخابن
لە ترسی ترس
مندالیمان ون و
و گەورەییمان بزر،
گەورەییمان ون و
منداڵی؛
کون نییە خۆی تێکا..

تەواو

ئەم دەقەم کاتی خۆی لە کەنالی کوردسات بەدەنگ و رەنگی خۆم تۆمارو بلاو کرایەوە
ئێستا بەکەمێک دەستاکارىیەوە لێرە دامنا.

هاوینی ٢٠٠٠
سلێمانی

ئەی مـــرۆڤە مەزنەکە چەپڵە بە کەس لە مەدە!؟ ... تـــاهیر حـــاجی حەسەن

چەپڵە بەکەس لە مەدە ئەی ئەو مرۆڤەی سوڕانی ژیان و وەستاندنی تەنها لەدەستی تۆدایە. کاتێک گرگەکان گەورە دەکرێن،خەتای ئەو نییە، بەڵکو ئەوە خەتای تۆیە،کەبە ئەوەی لەخۆت و تواناکانت بنواڕیت،خۆت بەبچوک دەزانیت،بۆیە،ئەو گەورە دەکەیت لەبەرانبەر خۆتدا. چەپڵە بەکەس لە مەدە،کاتێک بەهای خۆت ناناسیت و وادەزانیت گەر ئەو نەبێت تۆیش بونت نابێت.
تۆ مرۆڤە بەرزەکەیت کە سوڕانی ژیان و وەستاندنی تەنها لەدەستی خۆت دایە،ئیتر هۆکار چییە واناتوانیت بیربکەیتەوە.پچڕاندنی زنجیرەکانی دەست و هزرت تەنها لای خۆتەو تەنیا کلیلەکەی بەدەستی خۆتەوەیە،بۆچی دەیدەیت بەدەستی ئەوەکەوە کەزنجیری کردویت تابۆت بکاتەوە!ئەو چۆن کارێکی وادەکات!چۆن!!!گەر جارێکیتر تۆ زنجیر نەکاتەوە.!!!بیر بکەرەوە، تۆ کێیت؟
مرۆڤ نابێت پێ بکەنێ و بگری،بەڵکو دەبێت بیربکاتەوە،بیرمەندێکی هۆڵەندی ئاوای ووت،کەناوی سپینۆزا بوو. ئاخۆ گەر تۆ بڕیاردەری وەستان و بەگەڕ خستنی ژیانیت،بۆچی ناتوانیت دەست بە وەرچەرخانە مەزنەکە ببەیت و هەرچی گرگنە فڕێی بدەیتە دەریای زبڵدانەکانی مێژووەوە؟ بۆچی؟ سبەی تۆ هاتیتە سەرشەقام و لەنێو کارگەو قوتابخانەو بیمارستان و پاک کردنەوەکانتا،وەستاندنی ژیانت ڕاگەیاند،دڵنیابە،ئەوی گرگن هیچی پێ ناکرێت بەغەیری ئەوەی لەبەردەمتدا کڕنۆش بەرێت. تۆ مرۆڤە بەرزەکەیت گەر خۆت بناسیت!
چەپڵە تەنها بۆ ئیرادە مەزنەکەی خۆت لێ بدەو بە کەسانی ،گرگن، نا بەڵێ، نا!
سوڕاندنی ژیان و پێک خستنی تەنهاو تەنها لەدەستی تۆدایە،نەک ئەوی گرگن!تەنها بیر بکەرەوە بۆچی تۆی بەرهەمهێنەر ڕسواو [illegible] و ئەوی گرگنیش خاوەنی هەموو شتێکە!!!
داماوی تۆ لەوەدایە کەتوانا مەزنەکەی خۆت نابینیتەوە لەنێو مێژوودا.پرسیارێکت لەخۆت کردوە،گەر بێزاری و ناڕەزایەتی

تۆنەبوایە ل□ بەرانبەر نەمرود و خوداوەندەکانی فیرعەوندا، ئەوکات ڕێی تێدەچوو ئیبراهیم و موساو عیساو موحەمەد بەرهەم بهێنرایەن و تائێستا بیان توانیایە درێژە بەسیمبول بونی خۆیان بدایە؟ تکایە تەنها بۆ ساتێک بیربکەرەوە!

پرسیار لەخۆت بکە؛لەسەر ڕەنجەشانی کێ ئەو هەزاران بەردە ز□ بەلاحە گواسترانەوە بۆئەوەی تەنها ئەهرامەکانی نیشاندانی شکۆی خوداوەندەکانی لێ دروست بکرێت؟ تەنها بۆ ساتێک بیرێک بکەرەوە.!گەر تۆ نەبویتایە کێ دەبوو لەجێگای تۆ بینا ز□ بەلاحەکانی بابل و سامەڕا دروست بکات!ئاخۆ ئەو مر□قانەی کردت بەخوداوەندی خۆت، ئەوان دەیان توانی، بەڕەنجە شانی خۆیان،دروستی بکەن؟

تۆ چیت دروست نەکرد!تەنها بۆ ساتێک بیر بکەوە؟

ئاخۆ گەر خۆ نە ناسینی تۆ نەبوایە لەبەرانبەر هۆشیاری سیاسی خۆتدا،ڕێی تێدەچوو تۆ ببیتە کۆیلەو خاوەن کۆیلە بۆخۆت دروست بکەیت؟

تەنها بۆ ساتێک بیربکەوە!تۆ چیت نەکردو لەسەر ڕەنجەشانی تۆ چی بەرهەم نەهێنرا کە بۆ کەسانی گرگن بوون بەهەموو شتێک و ب□ تۆیش تەنها ڕەنج بەخەسار بوونت بۆ مایەوە!

ئەوە لەپێناو چیدا بووو!بەغەیری ئەوەی ک□ نەت توانی لەئیرادەی سیاسی خۆت تێبگەیت؟ جا تۆ چیت نەکرد؟ مەگەر کۆی ئەو ساتومێژوانەت لەبیر کرد کە لە سبەینێیانەوە تا تاریکستان لەنێو ڕەنجکێشاندا بوویت تەنها لەبەر ئەوەی سەردارەکەت دڵ خۆشتر بکەیت. ئەوە لەپێناو چیدا بووو؟ بۆ وات کرد؟ ئاخۆ ئەو لەتۆ جوامێرتر بوو یان تۆ لەبەر جوامێری خۆت،هیلاکی زیاترت دایە بەرخۆت بۆ ئەوەی ئەو ڕازی بکەیت؟ بەڵام نەت زانی بەو کارەت کۆی گێلێتی خۆتت نیشاندا!گێلێتیەک کە باجەکەی زۆر لەسەرت کەوت،باجەکەی هێندە گران بوو،ئەوی گرگنت فێر کرد کە چۆن خۆی بپارێزێت و چۆن دەست بگرێت بەسەر ئەو هۆشیاریەی لەمایەی ڕەنجی بەخەسار بووی تۆوە وەدەستی خستوە.

مرۆڤە مەزنەکە،تۆ زۆر شتت لەدەستی خۆت دا،زۆر هەلی مێژوویت ئاوەژوو کردەوە،تەنها لەبەر ئەوەی خۆت نەناسی. پرسیارێکت لەخۆت نەکرد کە بۆچی زیندانەکان دروست کران؟ پرسیارێکت لەخۆت نەکرد کە بۆچی مرۆڤە گرگنەکان بونە خاوەنی ئەو هۆشیاریەو دەستیان برد ب□ بەرپاکردنی سوپا!سوپایەک کەتۆ بوویت ل□ یەکەمەکانی ڕیزی پێشەوەی!گەرتۆ قبوڵی ئەو سوپایەت نەبوایە دڵنیا دەبویت کەئەوی گرگن بیری لەکارێکی وانەدەکردەوە!

تکایە تەنها بۆ ساتێک بیر بکەرەوە!کێ بوو ڕێگای دا بەوەی چینێک ببێت بەخوداوەندی چینێکی تر؟ ئاخۆ گەر بیرکردنەوەی نا بیرکردنەوەی ئێمە نەبوایە ئەوی گرگن چۆن دەیتوانی ئاوا

بەئیسراحەت سواری پشتمان ببەت و بەئارەزووی خۆیشی قامچیەکمان لێ بدات؟ تکایە بە ساتێک بیر بکرەوە!
بەپرسیارێکت لەخۆت نەکر ئەی مرۆڤە مەزنەکە. گەر تۆ و ئیرادەو هێزی بازوت نەبوایە،کە دەیزانی ئەم سەدەیە دەگات بەم ئەندازەیە لەبەربەرییەتی ئەو تاکەی کردت بەخوداوەندی سەر خۆت؟ کە دەیزانی،کە؟ گەر بەچەکدا هاتنی تۆ نەبوایە کە ئەو مرۆڤانەی دەناسی کە ئێستا وەک پاڵەوانەکانی ئاراستەی مێژوو دەناسرێن؟ گەر تۆ ئیرادەی پۆڵاینی سیاسی خۆت بناسیایە،دۆنیا بێ،ئەو کات مرۆڤە گرگنەکان نەدەبوون بەپاڵەوان!ئەوە تەنها خەتای ئەو ڕوژگارەیە کەتۆ ئیرادە مەزنەکەی خۆت، ناناسیت! گەر خۆنەناسینی تۆ نەبوایە،ئەوکات نەخێزان و نەخێڵ و نەتیرەو نە عەشیرەت و نە کۆمەڵگای خۆ پەرستی چینایەتی ئێستا دروست دەبوو! تکایە بە ساتێک بیر بکەوە!!!.ئەی ئەو چینەی گشت وەرچەرخانەکان تەنها لەدەستی تۆدایە!
تۆ هەمیشە مرۆڤە مەزنەکەیت،تەنها بەو مەرجەی ساتێک لەپێناو خۆتدا بیر بکەیتەوە؟ بۆنابێت بۆ؟ بۆ دەبێت بیستوچوار کات ژمێر لەشەو ڕۆژێکدا تۆ لەپێناو مرۆڤە چەتەو گرگنەکاندا لەبزوتندا بیت و چالاک بیت،بەڵام لەپێناو خۆت و ماڵ و منداڵەکانتدا ئەو ئیرادەیەت نەبێت؟ بۆنابێت بۆ؟
گەر تۆ لەبەرەکانی جەنگە نەخوازراوەکاندا نەبیت لەپێناو بەرژەوەندی مرۆڤە گرگنەکاندا،ئەوکات چۆن ڕێی تێدەچێت خۆت و خانەوادەکەت برسی و هەردەم لەخەمدا بن؟ بیر بکەرەوە تەنها بە ساتێک ئەی مرۆڤە مەزنەکە!! گەر خۆنەناسینی تۆ نەبوایە، ئەوکات نەخوداو نە پەیامبەرەکانیش بونیان نەدبوو! ئەوە تەنها خۆنەناسینی تۆ بوو،بۆیە لەبری ئیرادەی مەزنی خۆت،هەم خودایەکی وەهمیت خوڵقاند وەهەم خوداوەندی پادشا دەمامکدارەکانیشت خوڵقاند!!!
تەنها بیر بکەرەوە بزانە چ ئەرکێکی مەزنت لەسەر شانە تا کەی ئەو تەپو تۆزە لەسەر شانی خۆت ڕابماڵیت و لەجێیدا سەرەتای ڕۆژێکی نوێ بخوڵقێنیت.!ئەی مرۆڤە مەزنەکە تەنها بە ساتێک بیر بکەرەوە؟ ئەمە خەون نیە،بەڵکو دەرخەری ڕاستیەکانە. تەنها بە ساتێک بیربکەرەوە ئەی مرۆڤە مەزنەکەی خنێکندراو لەنێو مێژووی چەواشەدا!!کاتێک مارکس و هاوڕێیانی ڕەنجی زۆریان کێشا تەنها لەبەئەوە بوو کەتۆ خۆت نەناسیبوو. کاتێکیش مرۆڤە چوستەکە خرایە زیندانی ئیمراڵیەوە هەر لەبەر خاتری خۆنەناسینی تۆبوو!تکایە بە ساتێک بیر بکەوە ئەی مرۆڤە مەزنەکە،کە،وەرچەرخانی ڕاستەقینەوەی دروست کردنی ژیانێکی بێترس و ئارام بەخش تەنها لەدەستی تۆدایە.چونکە دواجار ئەوە تۆیت کەدەتوانیت کەی زنجیرەکان بپچڕێنیت و کلیلە ژەنگرتوەکانیشی فڕێ

بـــدەيت؟ ئـــاخۆ ئێســـتالەئەركى مێژوويـــى خۆت تێ دەگەيـــت ئەى چيـنە
مەزنەكەى خاوەن وەرچەرخانى ڕاستەقيـنە؟

تاھير حاجى حەسەن
22/09/2016